

Univerzita Komenského v Bratislave
Právnická fakulta

Šafárikovo nám. 6
P. O. BOX 313
810 00 Bratislava

APVV-17-0403 Vplyv vzájomného
uznávania prostriedkov
elektronickej identifikácie na
elektronické služby verejnej správy

ZODPOVEDNOSŤ ZA NEUMOŽNENIE PRÍSTUPU DO ELEKTRONICKÝCH SLUŽIEB VEREJNEJ SPRÁVY A NEPOSKYTNUTIE ELEKTRONICKÝCH SLUŽIEB VEREJNEJ SPRÁVY

APVV-17-0403 Vplyv vzájomného uznávania prostriedkov elektronickej identifikácie na
elektronické služby verejnej správy

Vypracoval:

doc. JUDr. Matej Horvat, PhD.

Odberateľ:

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (MIRRI)

Kontaktná osoba:

JUDr. Monika Mušutová

Právna analýza je výstupom z projektu APVV-17-0403 Vplyv vzájomného uznávania prostriedkov elektronickej identifikácie na elektronické služby verejnej správy.

Právna analýza vychádza z právneho stavu k 30.12.2021 a jej zameranie bolo špecifikované a konzultované s odberateľom prostredníctvom mailovej komunikácie a online stretnutia.

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE

Otázka: *Ako sa nariadenie eIDAS vysporiadalo s otázkou, čo v prípade, ak orgány verejnej moci Slovenskej republiky neumožnia občanom iných členských štátov EÚ prihlásiť sa a využiť elektronické služby verejnej správy, ktoré poskytujú a v prípade, ako aj v prípade užívateľa občana SR, ktorý by sa chcel prihlásiť do online služieb iného členského štátu EÚ a nebolo by mu to umožnené?*

Odpoveď: Nariadenie eIDAS upravuje zodpovednosť členského štátu za neumožnenie daného prístupu, ale len v prípade ak osobe vznikla (majetková) škoda. Nariadenie eIDAS zároveň ponecháva bližšie spracovanie vyodenia zodpovednosti na národné právne poriadky. V prípade Slovenskej republiky bude nevyhnutné túto zodpovednosť vhodným spôsobom upraviť na národnej právnej úrovni.

1. Otázky a ich kontext

Nariadenie EP a Rady 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (ďalej len „nariadenie eIDAS“) upravuje aj otázky zodpovednosti, prípadne ponecháva určité skutočnosti na národnú právnu úpravu. Nariadenie eIDAS preto nedáva odpoveď na všetky otázky spojené so zodpovednosťou upravenou v jeho jednotlivých ustanoveniach.

O tom, že nariadenie eIDAS sa zodpovednosti nevyhýba, svedčia už aj jednotlivé recitály k nariadeniu. Zodpovednosti sa venuje recitál 18 a recitál 37.

Týmto recitálom následne na to korešpondujú aj konkrétne články nariadenia. Ide o články 11 a 13 nariadenia eIDAS.

Z týchto ustanovení vyplýva, že režim zodpovednosti podľa nariadenia eIDAS z pohľadu práva EÚ je delený. Právo EÚ ustanovuje všeobecné podmienky vzniku zodpovednosti (t. j. hmotnoprávne hľadisko), avšak právo EÚ odkazuje na predpisy národných právnych poriadkov, ktoré upravia predovšetkým proces vyodenia zodpovednosti (t. j. procesnoprávne hľadisko), ale aj ďalšie otázky, ktoré právo EÚ nereflektuje (ako napríklad pojem škoda).

Prirodzene, odberateľa zaujíma kto a akým spôsobom bude niesť zodpovednosť v prípade, ak v podmienkach Slovenskej republiky nebude umožnené občanom EÚ prihlásiť sa a využiť elektronické služby slovenskej verejnej správy a naopak, v prípade ak tomu dôjde vo vzťahu k slovenskému občanovi v inom členskom štáte. V tejto súvislosti sa v rámci otázky analýza zameria na odpoveď:

„Ako sa nariadenie eIDAS vysporiadalo s otázkou, čo v prípade, ak orgány verejnej moci Slovenskej republiky neumožnia občanom iných členských štátov EÚ prihlásiť sa a využiť elektronické služby verejnej správy, ktoré poskytujú a v prípade, ako aj v prípade užívateľa občana SR, ktorý by sa chcel prihlásiť do online služieb iného členského štátu EÚ a nebolo by mu to umožnené?“ (otázka)

Pri vypracovaní predkladanej analýzy postupujeme takým spôsobom, že uvedieme právny stav *de lege lata*, ktorý následne zasadíme do slovenských reálií a predloženej otázky. Po jej zodpovedaní v prípade identifikovania nedostatkov odporučíme ideálny postup.

2 Analýza právneho stavu

Zodpovednosť predstavuje jeden z najstarších a tiež aj jeden z najznámejších inštitútov, ktorý sa spája s právom. Spoločnosť si z dôvodu svojho prežitia a napredovania už od počiatku postupne vytvárala systém pravidiel, ktorý pozostával z povolení, príkazov aj zákazov. Osobitne vo vzťahu k príkazom a zákazom sa musel vytvoriť mechanizmus, ktorý mal bdieť nad ich dodržiavaním. Do dnešného dňa platí, že tento mechanizmus má v rukách štát.

Právna zodpovednosť (...) slúži ako prostriedok garancie dodržiavania zákonnosti. Právna zodpovednosť je povinnosť strpieť následky stanovené právnymi normami za porušenie právnej povinnosti.¹

Z teoretického hľadiska možno právnú zodpovednosť členiť napríklad na zodpovednosť súkromnoprávnú a verejnoprávnú.² Právnu zodpovednosť možno tiež členiť aj podľa jednotlivých právnych odvetví.³ Na účely tejto analýzy bude potrebné sa zmieniť najmä o prvom možnom členení.

Súkromnoprávna zodpovednosť a verejnoprávna zodpovednosť sú zložkami zodpovednosti. V oboch prípadoch pri nich ide o dôsledky, ktoré sú spôsobené nedodržaním povinností určitého subjektu. Právny poriadok nám pri oboch dáva návod na to, ako vymôcť dodržanie určitej povinnosti, prípadne ako postupovať v prípade, keď táto povinnosť nebola dodržaná.

Odlíšnosti medzi nimi vyplývajú z ich foriem. Súkromnoprávna zodpovednosť je zodpovednosťou za škodu, zodpovednosť za vady veci, zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, zodpovednosť za nemajetkovú ujmu, zodpovednosť z omeškania a pod.⁴

Pre súkromnoprávnú zodpovednosť platí, že je pre ňu charakteristický reparačný, reštitučný a satisfakčný účinok.⁵ Chýba tu účinok represívny, ktorý je typický pre

¹ Hamuľáková, Z. In Vrabko, M. a kol. Správne právo hmotné. Všeobecná časť. 2. vyd. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 195.

² Napríklad Ottová, E. Teória práva. Šamorín : Heuréka, 2010, s. 285; Gerloch, A. In Večeňa, M. a kol. Teória práva. Žilina : Eurokódex, 2013, s. 251-252.

³ Napríklad Cepek, B. In Vrabko, M. a kol. Správne právo hmotné. Všeobecná časť. Bratislava : C. H. Beck, 2012, s. 270-271.

⁴ Tamtiež, s. 270.

⁵ K pojmom pozri Hamuľáková, Z., Horvat, M. Základy správneho práva trestného. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, s 16-17.

verejnoprávnu zodpovednosť. Rovnako tak platí, že v prípade súkromného práva sa má za to, že porušením objektívneho práva (a teda spáchaním deliktu) je zároveň porušené aj konkrétne subjektívne právo konkrétnej (súkromnej) osoby. V prípade verejného práva je protiprávnosť spravidla vnímaná len v porušení objektívneho práva.⁶ „Poškodeným“ v tomto prípade nie je nejaká konkrétna súkromná osoba, ale považuje sa zaň štát. Z toho potom vyplýva aj to, čo bolo uvedené na úvod analýzy, že zodpovednosť v tomto prípade drží v rukách štát, ktorý je jediným oprávneným subjektom na vymoženie tejto zodpovednosti.

K verejnoprávnej zodpovednosti radíme zodpovednosť ústavnoprávnu, trestnoprávnu, či správnu. Jej špecifickým znakom je, že do popredia vystupuje jej represívny (trestajúci) charakter.⁷ Cieľom je potrestať páchatel'a deliktu, a to takým spôsobom, aby bol spravodlivo potrestaný za čin, ktorý spáchal, a v takom rozsahu, aby tento čin do budúca neopakoval. Zároveň sa tu pôsobí aj preventívne vo vzťahu k verejnosti, ktorá je oboznámená s následkami protiprávneho trestania, a teda dostáva sa do jej povedomia, aké sú následky takéhoto konania.⁸

Rozdiel medzi súkromnoprávnym a verejnoprávnym poňatím zodpovednosti spočíva v:

- a) prameňoch právnej úpravy, v ktorých sa nachádzajú,
- b) spôsobe ochrany, ktorý je poskytnutý objektu verejnoprávneho a súkromnoprávneho deliktu,
- c) tomu, kto vynucuje porušenie povinnosti a

⁶ Pozri Prášková, H. Základy zodpovednosti za správny delikty. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 14-15.

⁷ Tento represívny charakter je mimoriadne dôležitý z medzinárodného hľadiska, resp. z hľadiska nadnárodných záväzkov Slovenskej republiky; máme tu na mysli pojem tzv. „trestného obvinenia“ v režime čl. 6 Dohovoru a jeho autonómny výklad poskytovaný Európskym súdom pre ľudské práva daný predovšetkým v rozhodnutí vo veci *Engel a ostatní proti Holandsku*. Pozri napríklad Hamuláková, Z. Zákaz refomatío in peius v správnom trestní. Bratislava : Wolters Kluwer, 2020, s. 36 a nasl,

⁸ V zmysle ustálenej judikatúry správnych súdov (pozri napríklad rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3SžoKS/64/2006 alebo sp. zn. 5Sžo/204/2010, sp. zn. 2SŽp/16/2011) v prípade správneho trestania súd sleduje, či správny orgán náležite zdôvodnil uloženie sankcie v určitej výške, ak zákon pripúšťa rozpätie sankcie, či prihliadol na okolnosti viazané na subjekt, samotný skutok a jeho následok. Určenie výšky pokuty v rámci určeného rozpätia je síce vecou voľného uváženia, to však neznamená, že môže byť uložená v ľubovoľnej výške. Voľná úvaha aj pri takomto rozhodovaní je myšlienkový proces, v rámci ktorého má príslušný orgán zvažovať závažnosť porušenia predpisov vo vzťahu ku každému zisteniu, jeho následky, dobu protiprávnosti, aby uložená pokuta splňala nielen požiadavku represie, ale aj preventívny účel s prognózou budúceho pozitívneho správania sa dotknutej osoby. Uplatnenie princípov dobrej správy v právnej praxi znamená, že každé rozhodnutie musí byť náležite odôvodnené, aby bolo transparentné a preskúmateľné.

d) povahe realizácie donútenia.⁹

V rámci tejto analýzy bude pozornosť venovaná otázkam vyvodzovania zodpovednosti z pohľadu nariadenia eIDAS, a to tak z pohľadu súkromného práva, ako aj práva verejného. V prípade súkromnoprávneho rozmeru tejto analýzy sa zameriame najmä na zodpovednosť štátu a v prípade verejnoprávnej zodpovednosti na zodpovednosť štátu (orgánov verejnej moci), ako aj poskytovateľov dôveryhodných služieb, pričom cieľom je zamerať sa na otázku zodpovednosti za neumožnenie prístupu do elektronických služieb verejnej správy a neposkytnutie elektronických služieb verejnej správy.

S cieľom poskytnutia úplnejšie prehľadu znalostí k danej problematike je táto analýza doplnená o rozširujúce poznámky týkajúce sa tzv. počítačovej kriminality (z pohľadu trestného práva), zodpovednosti v režime zákona o kybernetickej bezpečnosti v znení neskorších predpisov a, napokon, tiež je doplnená o viaceré poznámky všeobecnejšie charakteru, ktoré osvetľujú základné pojmy súvisiace s právnou zodpovednosťou.

2.1 Zodpovednosť podľa nariadenia eIDAS

Úvodné poznámky slúžili na to, aby sa mohol analyzovať text nariadenia eIDAS. Nariadenie eIDAS totiž upravuje aj otázky zodpovednosti, prípadne ponecháva určité skutočnosti na národnú právnu úpravu. Nariadenie eIDAS preto nedáva odpoveď na všetky otázky spojené so zodpovednosťou upravenou v jeho jednotlivých ustanoveniach.

O tom, že nariadenie eIDAS sa zodpovednosti nevyhýba, svedčia už aj jednotlivé recitály k nariadeniu.

Podľa recitálu 18 by sa v tomto nariadení mala ustanoviť zodpovednosť oznamujúceho členského štátu, strany vydávajúcej prostriedky elektronickej identifikácie a strany realizujúcej postup autentifikácie za nesplnenie príslušných povinností podľa tohto nariadenia. Toto nariadenie by sa však malo uplatňovať v súlade s vnútroštátnymi normami o zodpovednosti. Preto ním nie sú dotknuté uvedené vnútroštátne normy, napríklad o vymedzení pojmu škoda alebo príslušné uplatniteľné procesné normy vrátane dôkazného bremena.

⁹ Horvat, M. Administratívnoprávna zodpovednosť právnických osôb. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 17.

Podľa recitálu 37 by sa v tomto nariadení mala ustanoviť zodpovednosť všetkých poskytovateľov dôveryhodných služieb. Predovšetkým sa v ňom ustanovuje režim zodpovednosti, v rámci ktorého by mali všetci poskytovatelia dôveryhodných služieb zodpovedať za škody spôsobené akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe z dôvodu nesplnenia si povinnosti podľa tohto nariadenia. Na uľahčenie posudzovania finančného rizika, ktoré by asi poskytovatelia dôveryhodných služieb museli znášať alebo ktoré by mali vykrývať poistením, im toto nariadenie umožňuje ustanovovať za určitých podmienok obmedzenia týkajúce sa používania služieb, ktoré poskytujú, a nezodpovedať za škody, ktoré vyplývajú z používania služieb presahujúcich takéto obmedzenia. Zákazníci by mali byť o takýchto obmedzeniach vopred riadne informovaní. Uvedené obmedzenia by mala byť schopná pochopiť aj tretia strana, napríklad prostredníctvom začlenenia informácií o týchto obmedzeniach do podmienok poskytovania danej služby alebo prostredníctvom iných pochopiteľných prostriedkov. Na účely nadobudnutia účinnosti týchto zásad by sa malo toto nariadenie uplatňovať v súlade s vnútroštátnymi normami o zodpovednosti. Preto týmto nariadením nie sú dotknuté uvedené vnútroštátne normy, napríklad o vymedzení pojmu škoda, úmysel, nedbanlivosť, alebo príslušné uplatniteľné procesné normy.

Týmto recitálom následne na to korešpondujú aj konkrétne články nariadenia. Ide o články 11 a 13 nariadenia eIDAS.

Podľa čl. 11 nariadenia eIDAS:

1. Oznamujúci členský štát je zodpovedný za škodu, ktorú spôsobí úmyselne alebo z nedbanlivosti akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe tým, že pri cezhraničnej transakcii nesplní svoje povinnosti uvedené v článku 7 písm. d)¹⁰ a f).¹¹

¹⁰ Schéma elektronickej identifikácie sa oznamuje podľa článku 9 ods. 1 za predpokladu, že sú splnené všetky tieto podmienky:

oznamujúci členský štát zabezpečuje, že osobné identifikačné údaje, ktoré jedinečne identifikujú dotknutú osobu, sa priradujú v súlade s technickými špecifikáciami, normami a postupmi pre príslušnú úroveň zabezpečenia stanovenými vo vykonávacom akte uvedenom v článku 8 ods. 3 fyzickej alebo právnickej osobe uvedenej v článku 3 bode 1 v čase, keď sú prostriedky elektronickej identifikácie v rámci danej schémy vydané. „Keďže každý členský štát celkom samostatne zodpovedá za vybudovanie, prípadne výber vhodného systému elektronickej identifikácie, potom každý štát musí tiež v rámci tohto systému garantovať jedinečnú a záväznú identifikáciu fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá podlieha evidencii na území príslušného štátu, a ďalej potom musí garantovať jedinečnú a záväznú identifikáciu fyzickej osoby konajúcej v roli právnickej osoby, t. j. v rámci tzv. identitného priestoru musí viesť oddelene tieto tri "rôzne" kategórie elektronickej identifikácie.“ Donát, J., Maisner, M., Piffli, R. Nařízení eIDAS. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2017, s. 59.

¹¹ Schéma elektronickej identifikácie sa oznamuje podľa článku 9 ods. 1 za predpokladu, že sú splnené všetky tieto podmienky:

2. Strana vydávajúca prostriedky elektronickej identifikácie je zodpovedná za škodu, ktorú spôsobí úmyselne alebo z nedbanlivosti akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe tým, že pri cezhraničnej transakcii nesplní svoju povinnosť uvedenú v článku 7 písm. e).¹²

3. Strana realizujúca postup autentifikácie je zodpovedná za škodu, ktorú spôsobí úmyselne alebo z nedbanlivosti akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe tým, že pri cezhraničnej transakcii nezabezpečí správnu realizáciu autentifikácie uvedenú v článku 7 písm. f).

4. Odseky 1, 2 a 3 sa uplatňujú v súlade s vnútroštátnymi predpismi o zodpovednosti.

oznamujúci členský štát zabezpečuje dostupnosť autentifikácie online, aby ktorákoľvek spoľiehajúca sa strana usadená na území iného členského štátu mohla potvrdiť osobné identifikačné údaje doručené v elektronickej forme. Pre spoľiehajúce sa strany, ktoré nie sú subjektmi verejného sektora, môže oznamujúci členský štát stanoviť podmienky prístupu k takejto autentifikácii. Cezhraničná autentifikácia sa poskytuje bezplatne, ak sa vykonáva vo vzťahu k službe online, ktorú poskytuje subjekt verejného sektora. Členské štáty nesmú spoľiehajúcim sa stranám, ktoré chcú vykonať takúto autentifikáciu, ukladať žiadne konkrétne neprimerané technické požiadavky, ak takéto požiadavky bránia alebo podstatne sťažujú interoperabilitu oznámených schém elektronickej identifikácie.

„Nariadenie pomerne striktné požaduje, aby niektoré "kľúčové" služby nariadenia boli v prevádzke kontinuálne, bez prerušenia a umožnili najmä správne a jednoznačné stotožnenie osoby s elektronickej identifikáciou v rámci autentifikácie pre on-line služby. Jedine taký systém, ktorý splní požiadavky nepretržitého behu, možno oznámiť. Nariadenia nedáva žiadnu povinnosť akokoľvek pripojiť do systému iné subjekty, než subjekty verejného sektora. Pokiaľ by napriek tomu členský štát dobrovoľne umožnil využitie systému elektronickej identifikácie aj subjektom súkromnoprávnym, potom je oprávnený určiť podmienky prístupu k autentifikácii. S ohľadom na jeden z hlavných cieľov nariadenia, t. j. na interoperabilitu a možnosť cezhraničného využitia, je nariadením členským štátom uložené, aby spoľiehajúcim sa stranám nekomplikovali a nesťažovali prístup k autentizačným službám nadmernými technologickými požiadavkami. V súčasnej dobe je na trhu veľké množstvo technológií, ktoré pri dodržaní štandardných postupov môžu spoľahlivo zaisťovať autentifikáciu a pritom sú technologicky neutrálne alebo dokonca štandardizované. Preto by členské štáty nemali najmä vytvárať komplikované proprietárne systémy, ktoré by vyžadovali nadmernú technologickú záťaž na strane prístupujúcich subjektov k on-line autorizácii.“ Donát, J., Maisner, M., Píffl, R. Nařízení eIDAS. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2017, s. 59 – 60.

¹² Schéma elektronickej identifikácie sa oznamuje podľa článku 9 ods. 1 za predpokladu, že sú splnené všetky tieto podmienky:

strana vydávajúca prostriedky elektronickej identifikácie v rámci danej schémy zabezpečuje, že prostriedky elektronickej identifikácie sa priradia osobe uvedenej v písmene d) tohto článku v súlade s technickými špecifikáciami, normami a postupmi pre príslušnú úroveň zabezpečenia stanovenými vo vykonávacom akte uvedenom v článku 8 ods. 3.

„Strana, ktorá vydáva prostriedky na elektronickej identifikáciu môže svojimi technicko-organizačnými opatreniami ovplyvniť spôsob vyhodnocovania systémov s ohľadom na tzv. stupeň záruky definovaný vo vykonávacom akte a ktorý súvisí s jednoznačnosťou priradenia konkrétneho prostriedku ku konkrétnej osobe. Preto je tu požadované, aby každý členský štát tiež zaisťoval jednoznačné spojenie prostriedku pre identifikáciu s osobou uvedenou v písmene d).“ Donát, J., Maisner, M., Píffl, R. Nařízení eIDAS. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2017, s. 59.

5. Odsekmi 1, 2 a 3 nie je dotknutá zodpovednosť strán transakcie podľa vnútroštátneho práva, pri ktorej sa používajú prostriedky elektronickej identifikácie patriace do schémy elektronickej identifikácie podľa článku 9 ods. 1.

Podľa č. 13 nariadenia eIDAS:

1. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, sú poskytovatelia dôveryhodných služieb zodpovední za škodu, ktorú spôsobia úmyselne alebo z nedbanlivosti akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe tým, že nespĺnia svoje povinnosti podľa tohto nariadenia. Dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania úmyslu alebo nedbanlivosti nekvalifikovaného poskytovateľa dôveryhodných služieb spočíva na fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá žiada o náhradu škody uvedenej v prvom pododseku. V prípade kvalifikovaného poskytovateľa dôveryhodných služieb sa škoda uvedená v prvom pododseku považuje za spôsobenú úmyselne alebo z nedbanlivosti, pokiaľ tento kvalifikovaný poskytovateľ dôveryhodných služieb nepreukáže opak.

2. Ak poskytovatelia dôveryhodných služieb svojim zákazníkom vopred riadne oznámia obmedzenia týkajúce sa využívania služieb, ktoré poskytujú, a ak tieto obmedzenia sú rozpoznateľné tretími stranami, poskytovatelia dôveryhodných služieb nenesú zodpovednosť za škody spôsobené využívaním služieb, ktorým sa takéto oznámené obmedzenia prekročili.

3. Odseky 1 a 2 sa uplatňujú v súlade s vnútroštátnymi predpismi o zodpovednosti.

Na základe uvedených ustanovení možno povedať, že režim zodpovednosti podľa nariadenia eIDAS z pohľadu práva EÚ je delený. Právo EÚ ustanovuje všeobecné podmienky vzniku zodpovednosti (t. j. hmotnoprávne hľadisko), avšak právo EÚ odkazuje na predpisy národných právnych poriadkov, ktoré upravujú predovšetkým proces vyvodenia zodpovednosti (t. j. procesnoprávne hľadisko), ale aj ďalšie otázky, ktoré právo EÚ nereflektuje (ako napríklad pojem škoda).

2.1 Súkromnoprávna zodpovednosť podľa nariadenia eIDAS

Nariadenie eIDAS upravuje povinnosť členských štátov zodpovedať za škodu, ktorú spôsobia v dôsledku zanedbania nariadením upravených konkrétnych povinností. Nariadenie eIDAS tu reaguje na nové výzvy, ktorým právo čelí, a to osobitne s poskytovaním

elektronických služieb. To ostatne reflektuje aj odborná literatúra, ktorá uvádza, že množstvo služieb poskytovaných orgánmi verejnej moci¹³ sa presunulo z offline prostredia do kyber-priestoru, čoho dôsledkom sú nové výzvy pre reguláciu takýchto služieb.¹⁴

Na účely tejto analýzy sa treba venovať dvom aspektom zodpovednosti podľa nariadenia eIDAS.

Po prvé, nariadenie eIDAS ako dôvod vzniku zodpovednosti členského štátu uvádza vznik škody. Ako bolo už uvedené, zodpovednosť za škodu je z pohľadu slovenskej právnej úpravy vnímaná ako súkromnoprávny inštitút, ide tu teda o súkromnoprávnu zodpovednosť a nie zodpovednosť verejnoprávnu.

Po druhé, nariadenie eIDAS ďalej ustanovuje, že členský štát bude zodpovedať za škodu len v takom prípade, ak ju spôsobil úmyselne alebo z nebanlivosti.

V podmienkach Slovenskej republiky je zodpovednosť za spôsobenú škodu predmetom vecnej pôsobnosti zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“).¹⁵

Množstvo krajín v minulosti prijalo právnú úpravu týkajúcu sa zodpovednosti orgánov verejnej moci. Berúc do úvahy európske jurisdikcie, možno hovoriť o troch typoch modelov zodpovednosti za škodu pri orgánoch verejnej moci. Prvým typom je model verejného práva, ktorý spočíva v prijatí špecifického právneho rámca a jeho aplikácie správnymi súdmi. Tento model reprezentuje právny poriadok Francúzska. Druhým modelom je model súkromného práva, v ktorom je zodpovednosť orgánov verejnej moci regulovaná normami súkromného práva a aplikovaná civilnými súdmi. Tento model reflektuje prax v Belgicku. Tretí typ modelu je tzv. hybridný a týka sa situácie, kde civilné súdy aplikujú civilné právo na jednotlivých štátnych úradníkoch pri porušení ich povinností a následne môžu aktivovať klauzulu, ktorá

¹³ Štát koná prostredníctvom orgánov verejnej moci.

¹⁴ Pozri Andraško, J. Exercise of public authority in electronic form. In Administracija publiczna a gospodarica. Varšava: Ius Publicum, 2018, s. 333-349; Mesačík, M. Dynamika pojmu osobný údaj vo svetle nových technológií. Dizertačná práca. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2020, s. 100.

¹⁵ Z logiky veci vyplýva, že v prípade nariadenia eIDAS nemôže ísť o zodpovednosť v režime napríklad Obchodného zákonníka alebo Zákonníka práce.

ich zodpovednosť prenesie na orgán, v mene ktorého konali. Tento prístup sa uplatňuje napríklad v Nemecku.¹⁶ V Slovenskej republike sa uplatňuje druhý model.

Zákon č. 514/2003 Z. z. vychádza z ústavnoprávnej úpravy, konkrétne čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, pričom na účely tohto zákona výkonom verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb.¹⁷

Zodpovednosť podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je ponímaná ako zodpovednosť absolútna objektívna, t. j. nemožno sa jej zbaviť.¹⁸

Podľa nášho názoru tu vzniká oprávnená otázka, či na vyvodenie zodpovednosti podľa nariadenia eIDAS vo vzťahu k členskému štátu možno aplikovať zákon č. 514/2003 Z. z. a či je jeho aplikácia vhodná?

Nariadenie eIDAS zakladá zodpovednosť štátu na základe princípu subjektívnej zodpovednosti. Uvedené vyplýva z textu čl. 11 nariadenia, podľa ktorého štát zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil „úmyselne alebo z nedbanlivosti“. Úmysel a nedbanlivosť sú prejavom princípu subjektívnej zodpovednosti, ktorá sa v právnej teórii zakladá na zavinení, a to práve buď v podobe úmyslu, alebo nedbanlivosti.¹⁹ Čl. 11 nariadenia eIDAS je preto založený na zodpovednosti za zavinenie.

K tomuto záveru dospieva aj odborná literatúra,²⁰ aj keď sa možno stretnúť aj s názorom, že ide o zodpovednosť objektívnu.²¹ Tento druhý uvedený názor však treba

¹⁶ Mesačík, M. Dynamika pojmu osobný údaj vo svetle nových technológií. Dizertačná práca. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2020, s. 101.

¹⁷ Pozri § 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z.

¹⁸ Cepek, B. In Cepek, B. a kol. Správne právo hmotné. Všeobecná časť. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018, s. 418.

¹⁹ K pojmom a ich vysvetleniu pozri napríklad Šumichrast, I. In Potásch, P. a kol. Zákon o priestupkoch. Veľký komentár. Bratislava : Eurokódex, 2016, s. 19 a nasl.

²⁰ Tescaro, M. In Zaccaria, A., Schmidt-Kessel, M., Schulze, R., Gambino, A. M. a kol. EU eIDAS Regulation. Article by Article Commentary. Mníchov : C. H. Beck, 2020, s. 122.

²¹ Cuijpers, C., Schroers, J. eIDAS as guideline for the development of a pan European eID framework in FutureID. Dostupné na internete: https://limo.libis.be/primo-explore/fulldisplay?docid=LIRIAS1708777&context=L&vid=Lirias&search_scope=Lirias&tab=default_tab&lang=en_US, cit. 2021-12-28.

nevyhnutne odmietnuť, lebo nemá oporu v texte nariadenia eIDAS a nijako z neho nevyplýva. Prikláňame sa preto k prvému prezentovanému odbornému názoru.

Pre úplnosť ešte uvedieme, že niektoré komentáre sa tejto problematike vyhýbajú úplne.²²

Je celkom zaujímavé, že európsky zákonodarca zvolil takúto stratégiu. Nie je totiž zrejmé, prečo sa tak rozhodol, o to viac, ak aj z (uvedených) komentárov k nariadeniu eIDAS nepriamo vyplýva, že nejde o celkom bežný koncept. Na slovenské pomery ide dokonca o koncept skutočne nevídaný, keď štát ako právnická osoba zodpovedá na základe zavinenia. Ak teda budeme vychádzať z textu nariadenia a osvojíme si, že zodpovednosť štátu je zodpovednosťou subjektívnou, potom podľa nášho názoru na vyvodenie zodpovednosti za škodu, ktorú spôsobil štát, nemožno použiť zákon č. 514/2003 Z. z., ktorý vychádza z konceptu absolútnej objektívnej zodpovednosti. To v kombinácii s tradičnou preukazovacou povinnosťou toho, kto niečo tvrdí (t. j. v tomto prípade poškodeného), sa nejaví ako vhodné, keďže zákon č. 514/2003 Z. z. nedáva do rúk poškodeného žiadne nástroje, ktoré by mu pomohli uniesť dôkazné bremeno.

Okrem toho sa domnievame, že zákon č. 514/2003 Z. z. nemožno aplikovať aj z ďalšieho dôvodu, a to dôvodu, že daný zákon sa využíva vtedy, ak orgány verejnej moci vystupujú v nadriadenej pozícii, t. j. keď využívajú svoje verejnomocenské postavenie. Táto skutočnosť vyplýva už zo samotného názvu tohto zákona – „pri výkone verejnej moci“ a z definície výkonu verejnej moci ako je uvedená vyššie (§ 2 zákona č. 514/2003 Z. z.). Ako vyplýva ešte z nálezu Ústavného súdu Českej a Slovenskej federatívnej republiky (publikovaný pod č. 3/1992 Zb.), verejnou mocou je moc, ktorá autoritatívne rozhoduje o právach a povinnostiach subjektov, či už priamo alebo sprostredkované. Subjekt, o ktorého právach alebo povinnostiach rozhoduje orgán verejnej moci, nie je v rovnoprávnom postavení s týmto orgánom a obsah rozhodnutia tohto orgánu nezávisí od vôle subjektu. Zákon č. 514/2003 Z. z. teda reflektuje práve tento aspekt výkonu verejnej moci ako bol vymedzený vtedajším ústavným súdom.

Treba však povedať, že nejde o komplexné poňatie verejnej moci. Toto vymedzenie pojmu verejná moc je zamerané iba na tie prípady, keď orgán verejnej moci rozhoduje

²² Donát, J., Maisner, M., Piffli, R. Nařízení eIDAS. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2017, s. 72.

o individuálnych právach a povinnostiach v právnoaplikačnom procese. Obchádza normotvorbu, riadiacu a organizátorskú činnosť, postup pri uzatváraní verejnoprávnych zmlúv, uskutočňovanie rôznych bezprostredných zákrokov a iných opatrení obdobnej povahy.²³

Orgány verejnej moci teda nemusia vždy vystupovať len vo verejnomocenskom (autoritatívnom) postavení. Treba akcentovať, že orgány verejnej moci môžu poskytovať aj tzv. verejné služby. V rámci užšieho vymedzenia verejných služieb, ktoré sa v literatúre preferuje, sa verejnými službami realizuje sociálna funkcia štátu, keď sú nimi zabezpečované potreby obyvateľstva, kde verejné služby môžu mať, ale tradične nemajú podnikateľský charakter, a preto ide o činnosť, ktorá má neziskový verejnoprospešný charakter.²⁴ Verejnomocenský prvok poskytovania verejných služieb sa však vidí v tom, že tieto činnosti sú uskutočňované na základe zákona, ktoré ich vykonávateľ realizuje ako svoju zákonom ustanovenú povinnosť. Ide teda o výkonnú činnosť v zmysle výkonu ustanovení zákonov.²⁵ V prípade poskytovania služieb preto verejná správa tradične nepôsobí vo svojom verejnomocenskom (vrchnostenskom) postavení, ale v starostlivostnom. Verejnomocenské pôsobenie je pri poskytovaní verejných služieb až druhoradé a v úzadí. Skutočnosť, že verejná správa poskytuje určitú službu, znamená, že ide o určitú ponuku pre konkrétnu skupinu obyvateľstva a je na priamom rozhodnutí tejto skupiny, či danú službu využije alebo nie. Ťažko si napríklad predstaviť, ako by mocensky nútila obec svojich obyvateľov využívať napríklad služby obecnej knižnice.²⁶

Súdna judikatúra uvádza, že pri skúmaní, či orgán verejnej moci v tom-ktorom prípade vykonáva verejnú moc, je významné tiež to, či tzv. vrchnostensky koná vo verejnej sfére a s verejnými dôsledkami (teda „navonok“), vo vzťahu k („iným“) subjektom, ktoré sa nachádzajú mimo samotný orgán verejnej moci, resp. mimo sústavu tvoriacu tento orgán. Dovolací súd tu má na mysli napríklad úradný postup všeobecného súdu voči procesným

²³ Škrobák, J. Kategória verejnej moci a jej význam vo verejnej správe a vo vede správneho práva. In Mílniky práva v stredoeurópskom priestore 2008. Bratislava : VO PraF UK, 2008, s. 651 a nasl.

²⁴ Horvat, M. In Cepek, B. a kol. Správne právo hmotné. Všeobecná časť. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018, s. 76.

²⁵ Škrobák, J. In Vrabko, M. a kol. Správne právo hmotné. Všeobecná časť. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 29.

²⁶ Horvat, M. In Cepek, B. a kol. Správne právo hmotné. Všeobecná časť. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018, s. 77.

stranám (účastníkom konania) alebo postup policajta voči tomu, koho cestovné doklady kontroluje, resp. postup stavebného úradu voči stavebníkovi. Naopak, o výkon verejnej moci nejde, ak určitý subjekt (vykazujúci inak znaky orgánu verejnej moci) v konkrétnom prípade neplní svoje úlohy ako orgán verejnej moci. O výkon verejnej moci nejde a štát podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. nezodpovedá za činnosť takého orgánu (i keď inak majúceho znaky orgánu verejnej moci), ktorý nevystupuje v tzv. vrchnostenskom postavení, ale do právnych vzťahov vstupuje ako rovný s ostatnými účastníkmi, teda ako subjekt občianskoprávných vzťahov (o taký prípad ide napríklad vtedy, keď orgán verejnej moci uzatvára s fyzickou alebo právnickou osobou kúpnu zmluvu). O výkon verejnej moci a o úradný postup orgánu verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. nejde tiež vtedy, keď určitý orgán (i keď vykazujúci inak znaky orgánu verejnej moci) ako zamestnávateľ posudzuje opodstatnenosť niektorého nároku uplatneného voči nemu jeho zamestnancom v ich vzájomnom právnom vzťahu.²⁷

Povinnosti, ktoré má štát plniť podľa čl. 11 nariadenia eIDAS, majú práve charakter poskytovania verejnej služby, kde orgány verejnej moci nevystupujú vo vrchnostenskom postavení.

Aj keď teda platí, že orgány verejnej moci nemusia vždy vystupovať vo svojom verejnomocenskom postavení, z textu zákona č. 514/2003 Z. z. (§ 2) vyplýva, že ten je zameraný práve a výnimočne len na tie prípady, keď orgány verejnej moci vystupujú vo verejnomocenskom (vrchnostenskom) postavení, keď ich činnosťou dochádza k zmene právneho postavenia adresáta výkonu verejnej moci.²⁸

Podľa zákona č. 514/2003 Z. z. zodpovedá štát za škodu, ktorú spôsobil nezákonným rozhodnutím; nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody; rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe; alebo nesprávnym úradným postupom.²⁹

²⁷ Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/201/2018 z 30. júna 2020.

²⁸ K tomuto pojmu pozri najmä Košičiarová, S. Správny poriadok. Komentár. Šamorín : Heuréka, 2013, s. 12 a s. 66 a nasl.

²⁹ Pozri § 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Na naše účely nemožno aplikovať prípady nezákonného zatknutia, zadržania alebo iného pozbavenia osobnej slobody, ako ani rozhodnutia o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutia o väzbe.

Povinnosti podľa čl. 11 nariadenia eIDAS nie sú povinnosťami, ktoré má členský štát v súvislosti s vydávaním rozhodnutí, t. j. nejde o individuálnu rozhodovaciu činnosť.³⁰

Nesprávny úradný postup by v zásade prichádzal do úvahy, avšak jeho vymedzenie v § 9 v spojení s § 2 zákona č. 514/2003 Z. z.³¹ opäť predpokladá, že tento postup musel byť (alebo mal byť, ak by išlo o prípady nečinnosti) realizovaný v súvislosti s verejnomocenským postavením orgánu verejnej moci, kedy zasiahol orgán verejnej moci do právneho postavenia adresáta výkonu správy.

Z daného vyplýva, že na účely nariadenia eIDAS nemožno využiť zákon č. 514/2003 Z. z., a preto treba aplikovať všeobecnú právnu úpravu, ktorú v tomto prípade predstavuje Občiansky zákonník.

Občiansky zákonník sa zodpovednosti za škodu venuje v § 420 a nasl.³² Na naše účely je veľmi dôležité povedať, že predpokladmi vzniku občianskoprávnej zodpovednosti sú: 1) protiprávny úkon (resp. právne relevantná škodná udalosť), 2) ujma, 3) príčinná súvislosť medzi predpokladmi uvedenými v bode 1 a 2, a 4) zavinenie. Prvé tri predpoklady majú objektívnu povahu, štvrtý predpoklad má subjektívnu povahu.³³

Komentáre k Občianskemu zákonníku sa zhodujú v tom, že v prípade občianskoprávnej zodpovednosti za škodu platí, že nedbanlivosť škodcu sa predpokladá.³⁴

³⁰ K vydávaniu rozhodnutí, ako výsledku aplikačného rozhodovacieho procesu, kedy dochádza k zmenám v právnom postavení adresáta výkonu verejnej správy pozri napríklad Košičiarová, S. Správne právo procesné. Všeobecná časť. 2. vyd. Šamorín : Heuréka, 2017, 279 s.

³¹ Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky.

³² Konkrétne znenie § 420 Občianskeho zákonníka:

(1) Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

(2) Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

(3) Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

³³ Dulak, A. In Lazar, J. a kol. Občianske právo hmotné 2. Bratislava : Iura Edition, 2006, s. 303-304.

³⁴ Dulak, A. In Bajánková, J., Dulak, A., Fečík, M., Sedlačko, F., Števec, M., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2019, marg. č. 6; Plank, K. In Vojčík, P. a kol. Občiansky zákonník. Stručný komentár. Bratislava : Iura Edition, 2010, s. 502 a nasl.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka predpokladom vzniku povinnosti nahradiť škodu je porušenie právnej povinnosti (protiprávny úkon), ďalej vznik škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody. Podľa § 420 ods. 3 sa pripúšťa, aby sa žalovaný zbavil tejto povinnosti, ak preukáže, že škodu nezavinil. Z formulácie ustanovenia vyplýva, že ďalším predpokladom vzniku povinnosti nahradiť škodu je zavinenie, ktoré sa u konajúcej osoby prezumuje (predpokladá). Táto prezumpcia zavinenia sa vzťahuje iba na zavinenie nedbalostné; stačí však, ak sú dané skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že ide o nedbanlivosť nevedomú. Škodca musí preukazovať, že škodu nezavinil.³⁵

V súvislosti s odsekom 3 tohto ustanovenia (§ 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka – pozn. autora) však treba konštatovať, že ďalšou podmienkou vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu je aj zavinené konanie škodcu, aj keď zavinenie škodcu sa podľa odseku 3 predpokladá.³⁶

S uvedeným sa stotožňuje aj súdna judikatúra.

Podľa Najvyššieho súdu ČSSR, sp. zn. Rc 31/79 zavinenie patrí k základným znakom všeobecnej zodpovednosti občana za škodu, pričom toto zavinenie sa predpokladá. Občan teda musí v takom prípade preukázať, že škodu nezavinil. Táto prezumpcia zavinenia sa vzťahuje iba na zavinenie nedbalostné; stačí však, ak sú dané skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že ide o nedbanlivosť nevedomú. Škodca nevedel, že svojím konaním môže poškodiť zdravie alebo majetok druhého, hoci o tom vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery vedieť mal a mohol; takto je definované nedbalostné zavinenie napríklad v ustanovení § 5 písm. b) Trestného zákona, z ktorého treba vychádzať, keďže Občiansky zákonník (zákon č. 40/1964 Zb.) pojem zavinenia, jeho formy a druhy nevymedzuje.³⁷

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 25Cdo 2542/2003 predpokladom vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka ods. 1 je porušenie právnej povinnosti (protiprávny úkon), t. j. konanie, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, ďalej vznik škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody a prezumpcia zavinenia. Porušením právnej povinnosti sa rozumie objektívne vzniknutý rozpor

³⁵ Dulak, A. In Števček, M. a kol. Občiansky zákonník I. Komentár. 2. vyd. Bratislava : C. H. Beck, 2019, s. 1457.

³⁶ Plank, K. In Vojčík, P. a kol. Občiansky zákonník. Stručný komentár. Bratislava : Iura Edition, 2010, s. 501.

³⁷ Citované podľa Števček, M. a kol. Občiansky zákonník I. Komentár. 2. vyd. Bratislava : C. H. Beck, 2019, s. 1462.

medzi tým, ako osoba skutočne konala (prípadne opomenula konať), a tým ako konať mala, aby splnila svoje povinnosti. Ak sa tieto predpoklady zodpovednosti preukázali, predpokladá sa zavinenie. Škodca musí v tomto prípade preukázať, že vzniknutú škodu nezavinil, a to ani z tzv. nevedomej nedbanlivosti. Nestačí ak preukáže, že urobil všetko podľa svojich subjektívnych schopností a znalostí. Kritérium tohto hodnotenia musí byť objektívne, teda rozhodujúca musí byť miera úsilia, ktorú možno požadovať od každého občana. Toto meradlo sa pritom musí aplikovať konkrétne, teda s prihliadnutím na určitú situáciu, a diferencovane.³⁸

V rámci literatúry, ako ani súdnej judikatúry sme sa nestretli s tým, že by sa dané pravidlá o predpokladanej nedbanlivosti neaplikovali na právnickú osobu. Zdá sa teda, že v prípade nariadenia eIDAS musíme dnes aplikovať na vyvodenie zodpovednosti za škodu ustanovenia Občianskeho zákonníka. Je to však vhodné? Dovoľme si polemizovať.

Za vhodné možno označiť to, že v tomto prípade sa *ex lege* uplatňuje predpoklad nedbanlivostného konania, čím nám odpadá tento „problém“ z pohľadu nariadenia eIDAS. Rovnako pozitívne je, že štátu je umožnené vyvinieť sa (exonerovať) podľa § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka (preukázaním, že škodu nespôsobil).

S právnou úpravou podľa Občianskeho zákonníka je však spojených viac nedostatkov, než vyššie uvedených pozitív.

V prvom rade je to skutočnosť, že predpoklad zavinenia sa vzťahuje len na nedbanlivostné konanie a nie na úmysel. Platí preto, že úmysel škodcu (štátu) musí poškodený preukazovať. Ako sa uvádza: pokiaľ odsek 3 ráta s prezumpciou zavinenia, nemá na mysli určitý stupeň zavinenia. V tomto ustanovení sa predpokladá iba nedbanlivostné zavinenie. Existenciu úmyslu treba dokázať.³⁹ Rovnako tak konštatuje aj súdna judikatúra, podľa ktorej prezumpcia zavinenia v ustanovení § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa nevzťahuje na úmysel.⁴⁰

Nadálej teda nie je jasné, ako má a môže poškodený preukazovať úmysel štátu spôsobiť škodu.

³⁸ Citované podľa Števec, M. a kol. Občiansky zákonník I. Komentár. 2. vyd. Bratislava : C. H. Beck, 2019, s. 1464-1465.

³⁹ Plank, K. In Vojčík, P. a kol. Občiansky zákonník. Stručný komentár. Bratislava : Iura Edition, 2010, s. 502.

⁴⁰ R 34/1969. Citované podľa Vojčík, P. a kol. Občiansky zákonník. Stručný komentár. Bratislava : Iura Edition, 2010, s. 503.

Preukázanie úmyslu má pritom podľa Občianskeho zákonníka veľmi dôležitý dôsledok, a to v nemožnosti zníženia náhrady škody. Podľa § 450 Občianskeho zákonníka z dôvodov hodných osobitného zreteľa súd náhradu škody primerane zníži. Vezme pritom zreteľ najmä na to, ako ku škode došlo, ako aj na osobné a majetkové pomery fyzickej osoby, ktorá ju spôsobila; prihliadne pritom aj na pomery fyzickej osoby, ktorá bola poškodená. Zníženie nemožno vykonať, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne.

Ďalším nedostatkom je rozsah náhrady škody. Podľa Občianskeho zákonníka sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk.⁴¹ Náhrady v súvislosti s ujmom na zdraví alebo živote osoby v dôsledku nesplnenia povinností podľa čl. 11 nariadenia eIDAS neprichádza do úvahy. Podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sa uhrádza nielen skutočná škoda a ušlý zisk, ale aj účelne vynaložené trovy konania a ďalej aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. V zásade prichádza do úvahy aj primerané finančné zadostučinenie. Vidno, že možnosti náhrady škody v režime Občianskeho zákonníka sú obmedzenejšie.

K ďalším nevýhodám právnej úpravy podľa Občianskeho zákonníka patrí skutočnosť, že Občiansky zákonník neupravuje ustanovenia o regresnej náhrade,⁴² ako ani povinnosť vyvodiť zodpovednosť voči zodpovednému zamestnancovi.⁴³

Napokon ešte možno spomenúť aj skutočnosť, že podľa § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví. V prípade zákona č. 514/2003 Z. z. je ustanovená len jedna lehota, a to objektívna lehota a v trvaní troch rokov; poškodený teda nemusí sledovať plynutie lehoty subjektívnej.⁴⁴

Sme toho názoru, že predmetné nedostatky sú tak závažného charakteru, že uplatňovanie zodpovednosti podľa Občianskeho zákonníka nemôže byť efektívne a vhodné. Riešením sa tu javí novelizácia zákona č. 514/2003 Z. z., ktorá by osobitne upravila postup,

⁴¹ Porovnaj Dulak, A. In Lazar, J. a kol. Občianske právo hmotné 2. Bratislava : Iura Edition, 2006, s. 319.

⁴² Pozri § 21 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z.

⁴³ Pozri § 22 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.

⁴⁴ Pozri § 19 zákona č. 514/2003 Z. z.

ktorý musí byť zvolený v prípadoch, ak sa vyvodzuje zodpovednosť štátu za spôsobenú škodu.

Pre úplnosť možno povedať, že v prípade, ak ide o škodu spôsobenú poskytovateľom dôveryhodných služieb, tam sa vždy bude postupovať podľa Občianskeho zákonníka.

Česká literatúra prichádza k rovnakým záverom, keď konštatuje, že v oboch prípadoch treba postupovať podľa Občianskeho zákonníka.⁴⁵

2.2 Verejnoprávna zodpovednosť podľa nariadenia eIDAS

Nariadenie eIDAS otázku verejnoprávnej zodpovednosti v zásade nijak neupravuje. Ako bolo uvedené v predchádzajúcej časti analýzy, nariadenie eIDAS odkazuje na zodpovednosť súkromnoprávnu, t. j. zodpovednosť za škodu. Verejnoprávna zodpovednosť je preto predmetom záujmu národného právneho poriadku, čo možno odvodiť aj zo znenia čl. 16 nariadenia eIDAS. Podľa daného článku členské štáty stanovujú pravidlá týkajúce sa sankcií uplatniteľných v prípade porušenia tohto nariadenia. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.

V podmienkach Slovenskej republiky je verejnoprávna zodpovednosť založená porušením nariadenia eIDAS predmetom úpravy najmä v zákone č. 272/2016 Z. z. o dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o dôveryhodných službách) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 272/2016 Z. z.).

Tento zákon upravuje správne delikty, ktoré možno spáchať v dôsledku porušenia nariadenia eIDAS v § 13 a 14. V § 13 upravuje skutkové podstaty priestupkov a v § 14 iných správnych deliktov.

Správne sudy konštatujú, že v rámci verejnoprávnej zodpovednosti za protispoločenské konanie teória rozoznáva najmä trestné činy, priestupky, iné správne delikty, v ďalšej špecifikácii ešte správne disciplinárne delikty⁴⁶ a správne delikty

⁴⁵ Pozri Donát, J., Maisner, M., Piffel, R. Nařízení eIDAS. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2017, s. 72.

⁴⁶ K osobitostiam tohto deliktu pozri Horvat, M., Bleho, Š., Radosa, M. Správne disciplinárne delikty. In Havelková, M., Grešová, L., Bleho, Š. (eds.) Nová právna úprava správneho trestania. Bratislava : PraF UK, 2021, s. 36 – 43.

poriadkové.⁴⁷ Deliktným je len také porušenie povinnosti (konanie či opomenutie), ktoré konkrétny zákon takto označuje. Rozlišovacím kritériom medzi jednotlivými druhmi deliktov podľa závažnosti je miera ich typovej spoločenskej nebezpečnosti vyjadrená v znakoch skutkovej podstaty, pri iných správnych deliktoch a disciplinárnych deliktoch ešte okruhom subjektov, ktoré sa môžu deliktu dopustiť. Výstižne to stanovuje zákonodarca v zákone č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v ustanovení § 2 ods. 1, ktorý definuje priestupok ako zavinené konanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v tomto alebo v inom zákone, ak nejde o iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin. Iné správne delikty majú svojou povahou najbližšie práve k priestupkom. V oboch prípadoch ide o súčasť tzv. správneho trestania, o postih správnym orgánom za určité nedovolené konanie (opomenutie). Oba druhy deliktov sú prejednávané v správnom konaní, len s tým rozdielom, že priestupky, hoci miera ich spoločenskej nebezpečnosti a škála a citelnosť ukladaných opatrení či sankcií je obvykle nižšia než pri iných správnych deliktoch, majú vlastný a prísnejší (z hľadiska požiadaviek práva na spravodlivý proces) procesný režim ako iné správne delikty, hoci zásady trestania a konania o nich sú obdobné.⁴⁸

Vo vzťahu k priestupkom treba uviesť, že zákon č. 272/2016 Z. z. upravuje dve skutkové podstaty. Podľa prvej sa priestupku dopustí ten, kto použije značku dôvery EÚ⁴⁹ v rozpore s čl. 23 ods. 1 nariadenia eIDAS. Podľa druhej ten, kto poruší podmienky a obmedzenia využívania kvalifikovanej dôveryhodnej služby podľa čl. 24 ods. 2 písm. d) nariadenia eIDAS. Zatiaľ čo v prípade prvej skutkovej podstaty možno povedať, že je v zásade zrozumiteľná, v prípade druhej skutkovej podstaty to až tak neplatí. Odkazuje sa tu totiž na informácie

⁴⁷ K osobitostiam tohto deliktu pozri Horvat, M., Radosa, M., Bleho, Š. Správne poriadkové delikty. In Havelková, M., Grešová, L., Bleho, Š. (eds.) Nová právna úprava správneho trestania. Bratislava : PraF UK, 2021, s. 44 – 52.

⁴⁸ Z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Asan/3/2018 z 26. februára 2019 (body 49 a 50).

⁴⁹ Podľa recitálu 47, aby mohli používatelia naplno využívať elektronické služby a uvedomovali si, že sa na ne môžu spoľahnúť, je nevyhnutné, aby služby online boli dôveryhodné a ich používanie pohodlné. Na tento účel by sa mala zaviesť značka dôvery EÚ, ktorou sa budú označovať kvalifikované dôveryhodné služby poskytované kvalifikovanými poskytovateľmi dôveryhodných služieb. Takouto značkou dôvery EÚ pre kvalifikované dôveryhodné služby by sa jasne rozlišovalo medzi kvalifikovanými dôveryhodnými službami a ostatnými dôveryhodnými službami, čím by sa prispelo k transparentnosti na trhu. Používanie značky dôvery EÚ zo strany kvalifikovaných poskytovateľov dôveryhodných služieb by malo byť dobrovoľné a nemalo by viesť k žiadnym dodatočným požiadavkám okrem tých, ktoré sú stanovené v tomto nariadení.

o podmienkach využívania služby a jej obmedzení. Nariadenie eIDAS bližšie neupravuje tieto formy. Konkrétne formy týchto informačných podmienok sú preto na národnom zákonodarstve (porovnaj nemecký § 13 Vertrauensdienstgesetz⁵⁰).⁵¹ Len dobre nastavené podmienky národným zákonodarcom budú korešpondovať s princípom *nullum crimen sine lege* a osobitne s jeho aspektami *nullum crimen sine lege scripta* a *nullum crimen sine lege certa*.⁵² Nebude preto vhodné, ak táto úprava bude ponechaná napríklad na nejaké vnútorné dokumenty kvalifikovaného poskytovateľa služieb vytvárajúcich dôveru.

Za tieto priestupky možno uložiť pokutu do výšky 2 000 eur. Vecne príslušným správny orgánom na ich prejednanie je Národný bezpečnostný úrad. Na tieto priestupky a ich prejednanie sa v plnej miere subsidiárne vzťahuje zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.⁵³

V nasledujúcom ustanovení (t. j. § 14 zákona č. 272/2016 Z. z.) sú upravené ostatné správne delikty, teda iné správne delikty, než priestupky.⁵⁴ Aj v tomto prípade platí, že vecne príslušným správny orgánom na prejednanie správneho deliktu je Národný bezpečnostný úrad. Rozdiel oproti úprave v § 13 potom spočíva v tom, že sú tu odlišne upravené pokuty (sú vyššie) a tiež v tom, že procesnoprávna úprava vyodenia zodpovednosti je zachytená najmä v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“). Pre úplnosť treba ešte zdôrazniť, že v prípade skutkových podstát podľa § 14 zákona č. 272/2016 Z. z. ide o skutkové podstaty, ktoré sú vytvorené na základe objektívneho princípu. To znamená, že v tomto prípade správny orgán nebude páchatelovi preukazovať páchatelovi; ide tu o zodpovednosť za protiprávny stav.

V prvých dvoch odsekoch je upravená rovnaká skutková podstata, ako v už spomenutom § 13 zákona č. 272/2016 Z. z. V tomto prípade však subjektom nie je fyzická osoba, ale právnická osoba alebo fyzická osoba podnikateľ. Tieto skutkové podstaty preto

⁵⁰ Dostupné na: <<https://www.gesetze-im-internet.de/vdg/BJNR274510017.html>>, cit. 2021-12-20.

⁵¹ Grimm, A. In Zaccaria, A., Schmidt-Kessel, M., Schulze, R., Gambino, A. M. a kol. EU eIDAS Regulation. Article by Article Commentary. Mníchov : C. H. Beck, 2020, s. 212.

⁵² K tomu pozri Horvat, M. Nullum crimen sine lege certa - opomínaný princíp správneho trestania? In Princípy trestania a správne delikty. Trnava : Trnavská univerzita, Právnická fakulta, 2016, s. 79-88.

⁵³ K priestupkom pozri všeobecne napríklad Srebalová, M. a kol. Zákon o priestupkoch. Komentár. 2. vyd. Bratislava : C. H. Beck, 2020, 512 s.

⁵⁴ Všeobecne k týmto pojmom pozri napríklad Hamuláková, Z., Horvat, M. Základy správneho práva trestného. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, 308 s.

možno naplniť len v súvislosti s výkonom podnikateľskej alebo inej kvalifikovanej činnosti osoby. Na to, aby Národný bezpečnostný úrad mohol postupovať podľa týchto odsekov vo vzťahu k fyzickej osobe nebude síce preukazovať jej zavinenie, ale musí preukázať, že daný správny delikt bol spáchaný v súvislosti s podnikateľskou činnosťou fyzickej osoby.

Aj v tomto prípade možno zopakovať výhrady k formulácii druhej skutkovej podstaty vo vzťahu k dodržiavaniu princípu *nullum crimen sine lege*.

Pokuta v tomto prípade je ustanovená vo výške maximálne do 3 000 eur.

V odsekoch 3 a 4 je upravená skutková podstata, ktorú môže naplniť len orgán verejnej moci. Zodpovedným subjektom preto v tomto prípade nebude akákoľvek právnická osoba, ale len taká právnická osoba, ktorá je orgánom verejnej moci.

Orgán verejnej moci je najširším pojmom v hmotnoprávnej rovine. Orgánom verejnej moci sú všetky orgány štátnej moci, všetky orgány verejnej správy a všetky orgány štátnej správy. Orgánmi verejnej moci sú aj také orgány štátnej moci, ktoré nie sú orgánmi štátnej správy (napríklad Národná rada Slovenskej republiky či súdy).⁵⁵

Skutkové podstaty vymedzené v týchto dvoch odsekoch sú naviazané na vykonávací akt Komisie vydaný podľa čl. 27 ods. 5⁵⁶ a 37 ods. 5⁵⁷ nariadenia eIDAS. Orgán verejnej moci naplní skutkovú podstatu správneho deliktu v takom prípade, ak odmietne prijať kvalifikovaný elektronický podpis alebo kvalifikovanú elektronickú pečať, hoci je v súlade s vykonávacím predpisom alebo ak vytvorí kvalifikovaný elektronický podpis alebo kvalifikovanú elektronickú pečať, ktorý nie je vo forme ustanovenej vykonávacími predpismi.

Pokuta v tomto prípade môže byť uložená do výšky 3 000 eur.

Tri skutkové podstaty sú upravené v odseku 5. Subjektom je v tomto prípade poskytovateľ dôveryhodných služieb. Čl. 3 ods. 19 nariadenia eIDAS definuje poskytovateľa dôveryhodných služieb ako fyzickú osobu alebo právnickú osobu poskytujúca jednu alebo viacero dôveryhodných služieb buď ako kvalifikovaný poskytovateľ dôveryhodných služieb, alebo nekvalifikovaný poskytovateľ dôveryhodných služieb. Objektívne stránky skutkových podstát spočívajú v neprijatí vhodných technických a organizačných opatrení na riadenie

⁵⁵ Škrobák, J. In Vrabko, M. a kol. Správne právo hmotné. Všeobecná časť. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 14.

⁵⁶ Ide o referenčné formáty zdokonalených elektronických podpisov alebo referenčné metódy pre prípady, keď sa používajú alternatívne formáty.

⁵⁷ Ide o referenčné formáty zdokonalených elektronických pečatí alebo referenčné metódy pre prípady, keď sa používajú alternatívne formáty.

rizík ohrozujúcich bezpečnosť ním poskytovaných dôveryhodných služieb; neoznámení narušenia bezpečnosti alebo integrity orgánu dohľadu alebo inému príslušnému orgánu; poskytovaní dôveryhodnej služby ako kvalifikovanej skôr, ako sa kvalifikovaný štatút uvedie v dôveryhodných zoznamoch.

Pri naplnení znakov tejto skutkovej podstaty možno uložiť páchatelovi pokutu do výšky 33 000 eur.

Napokon v odseku 6 je upravených najviac skutkových podstát podľa zákona č. 272/2016 Z. z. (ak by sme išli podľa písmen, tak 24, ale niektoré písmená upravujú viacero skutkových podstát). Subjektom (páchatelom) môže byť len kvalifikovaný poskytovateľ dôveryhodných služieb. Čl. 3 ods. 20 nariadenia eIDAS definuje kvalifikovaného poskytovateľa dôveryhodných služieb ako poskytovateľa dôveryhodných služieb, ktorý poskytuje jednu alebo viacero kvalifikovaných dôveryhodných služieb a ktorému orgán dohľadu udelil kvalifikovaný štatút.

Pri naplnení znakov skutkových podstát v odseku 6 možno uložiť páchatelovi pokutu až do výšky 66 000 eur.

Zákon č. 272/2016 Z. z. upravuje aj kvalifikačné kritériá, o ktoré správny orgán (Národný bezpečnostný úrad) oprie zdôvodnenie uloženia konkrétnej výšky pokuty. Pri ukladaní pokuty za správny delikt úrad prihliadne najmä na závažnosť, spôsob, trvanie a dôsledky porušenia povinnosti.⁵⁸ Ako uvádza súdna judikatúra, „ukladanie pokút za správne delikty sa uskutočňuje v rámci diskrečnej právomoci správneho orgánu, zákonom stanoveného rozhodovacieho procesu, v ktorom správny orgán v zákonom upravených limitoch, hraniciach, uplatňuje svoju právomoc a určí výšku sankcie, pričom použitie správnej úvahy musí byť v súlade so zásadami logického uvažovania a rozhodnutie, ktoré je výsledkom tohto procesu, musí byť aj náležite zdôvodnené“.⁵⁹ Diskrečná právomoc je „voľná úvaha pri rozhodovaní o výške pokuty za správny delikt je myšlienkový proces, v rámci ktorého má správny orgán zvažovať závažnosť porušenia právnych predpisov vo vzťahu ku každému zisteniu protiprávneho konania, jeho následky, dobu protiprávnosti, aby uložená

⁵⁸ K týmto znakom pozri napríklad Horvat, M. Administratívnoprávna zodpovednosť právnických osôb. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 166 a nasl.

⁵⁹ Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/37/2012 z 22. augusta 2013.

sankcia spĺňala nielen požiadavku represie, ale aj preventívny účel".⁶⁰ Nepostačuje len strohé uvedenie, že pokuta je uložená na základe zákonných kritérií. „Odvolací súd zastáva názor, že rozhodnutie o uložení pokuty si vyžaduje podrobné zdôvodnenie konkrétnych skutočností, ktoré odôvodňujú uloženie sankcie v určitej výške. Preto nestačí zdôvodnenie iba v jej všeobecnej rovine, konštatujúc splnenie zákonných predpokladov, doplnené len stručným poukazom na povahu a množstvo zistených nedostatkov (...)“.⁶¹

Zákon č. 272/2016 Z. z. reflektuje aj na negatívny jav recidívy,⁶² keď ustanovuje, že ak do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o uložení pokuty dôjde k opätovnému porušeniu povinností, za ktoré bola pokuta uložená, úrad uloží pokutu až do dvojnásobku výšky súm uvedených v príslušných odsekoch.

Pokutu za správny delikt možno uložiť do dvoch rokov odo dňa zistenia porušenia povinnosti, najneskôr však do štyroch rokov odo dňa keď k porušeniu povinnosti došlo.⁶³

Pokuta za správny delikt je splatná do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti⁶⁴ rozhodnutia o jej uložení. Pokuty za správne delikty sú príjmom štátneho rozpočtu.

Záverom by sme pre zaujímavosť chceli uviesť, že s účinnosťou od 1. augusta 2020 majú upravenú verejnoprávnu zodpovednosť vyžadovanú nariadením eIDAS aj v Luxembursku, keď tam nadobudla účinnosť novela zákona o elektronickom obchode. Tento luxemburský zákon upravuje zodpovednosť poskytovateľov dôveryhodných služieb a fyzických osôb a právnických osôb. Zodpovednosť je chápaná aj v tomto prípade ako správnoprávna. Zaujímavosťou je, že daný zákon zakotvuje len zlomok skutkových podstát oproti slovenskej úprave (konkrétne šesť skutkových podstát) a výška možných pokút je

⁶⁰ R 22/2013 Zbierky stanovísk NS a súdov SR 2/2013 – rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžp/16/2011 z 30. mája 2012.

⁶¹ Z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/183/2015 z 25. mája 2017.

⁶² Pozri napríklad Hamuláková, Z. Správne delikty právnických osôb – vybrané inštitúty a problémy. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 208.

⁶³ K počítaniu lehôt pozri napríklad Srebalová, M., Horvat, M. Lehoty a nečinnosť správnych orgánov. In Všeobecné správne konanie. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2010, s. 121-131. Podotknem však to, že v tomto prípade ide o hmotnoprávnu lehotu.

⁶⁴ K právoplatnosti pozri napríklad Vrabko, M. In Vrabko, M. a kol. Správne právo procesné. Všeobecná časť. Bratislava : C. H. Beck, 2019, s. 129.

upravená v rozpätí od 250 do 15 000 eur, čo je tiež značne nižšie, než v prípade našej právnej úpravy.^{65,66}

2.3 Závěry

Predmetom analýzy bol rozbor zodpovednosti v režime nariadenia eIDAS. Pozornosť bola venovaná tak súkromnoprávnym aspektom vyvodenia zodpovednosti, ako aj verejnoprávnym aspektom vyvodzovania zodpovednosti.

Vo vzťahu k súkromnoprávnej zodpovednosti treba povedať, že nariadenie eIDAS upravuje zodpovednosť za škodu, pričom viaceré aspekty vyvodzovania zodpovednosti ponecháva na národný právny poriadok. Dospeli sme k záveru, že v prípade škody, ktorú spôsobil štát, ako aj poskytovateľ dôveryhodných služieb, treba postupovať podľa Občianskeho zákonníka. V daných prípadoch nemožno aplikovať zákon č. 514/2003 Z. z. Aplikácia Občianskeho zákonníka však vo vzťahu k štátu nie je vhodná, keďže nedáva odpoveď na mnohé problematické aspekty súvisiace s vyodením zodpovednosti voči tomuto špecifickému subjektu.

Riešením sa tu javí novelizácia zákona č. 514/2003 Z. z., ktorá by upravila tento postup. Za veľmi dôležitú otázku, ktorú treba navyše oproti už uvedenému textu vyriešiť je, či táto zodpovednosť štátu bude naďalej chápaná ako absolútna objektívna (čo podľa nášho názoru je oveľa výhodnejšie vo vzťahu k poškodenému), avšak zákon č. 514/2003 Z. z. by sa tým dostal do priameho rozporu s textom čl. 11 nariadenia eIDAS, alebo sa v režime zákona č. 514/2003 Z. z. zavedie pre tieto prípady zodpovednosť subjektívna. V takom prípade bude musieť poškodený dostať do ruky primerané nástroje, ktoré by mu mali umožniť uniesť dôkazné bremeno.

V prípade verejnoprávnej zodpovednosti sme dospeli k záveru, že tá nie je výslovne predmetom nariadenia eIDAS, avšak je ponechaná na národnú právnu úpravu. V našich podmienkach ide o zákon č. 272/2016 Z. z., ktorý upravuje skutkové podstaty priestupkov a iných správnych deliktov, ktorých naplnenie sankcionuje príslušnou sadzbou pokuty.

⁶⁵ Dostupné na internete: <<http://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2020/07/17/a644/ljo>>, cit. 2021-12-27.

⁶⁶ Pozri aj Wellens, V. Luxembourg law on e-signature and other trust e-services now fully consistent with the eIDAS Regulation. Dostupné na internete: <<https://www.lexgo.lu/en/papers/ip-it-telecom/it-law/luxembourg-law-on-e-signature-and-other-trust-e-services-now-fully-consistent-with-the-eidas-regulation,137807.html>>, cit. 2020-12-27.

Pokiaľ ide o verejnoprávnu zodpovednosť, tá v zásade korešponduje s princípmi správneho trestania, avšak s jednou výnimkou, kde podľa nášho názoru nie je celkom zrejmé, či je dôsledne dodržaný princíp *nullum crimen sine lege*.

3 Odpovede a navrhované riešenia

3.1 Otázka

Nariadenie eIDAS upravuje zodpovednosť členského štátu predovšetkým z hmotnoprávneho hľadiska a určuje dôvody, pre ktoré členský štát bude niesť zodpovednosť za vznik škody fyzickým osobám a právnickým osobám. Procesnoprávny režim je ponechaný na úpravu v národných právnych poriadkoch. Zodpovednosť štát bude niesť len v prípade vzniku škody ako ujmy, ktorá vznikla na majetku. Z daného dôvodu ide o zodpovednosť v režime súkromného práva a nie verejného práva. V podmienkach Slovenskej republiky v súčasnosti nemožno ako procesný predpis použiť zákon č. 514/2003 Z. z., a preto sa postupovať musí v režime Občianskeho zákonníka. Tento postup nie je vhodný a má viacero úskalí. Ako vhodné riešenie sa javí úprava (novelizácia) zákona č. 514/2003 Z. z. v tom zmysle, aby osobitným postupom upravila vymáhanie nárokov vzniknutých porušením nariadenia eIDAS.

V podmienkach iných členských štátov bude tiež zodpovednosť z pohľadu procesnoprávneho postupu upravená v národnom zákonodarstve, preto dať jednoznačnú odpoveď na otázku postupu občana SR vo vzťahu k inému členskému štátu nemožno.

V prípade akýchkoľvek dodatočných otázok nás neváhajte kontaktovať.